

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

Kasım 2020 | Sayı 9

21. YÜZYILDA ASİMİLASYONUN RESMİ: ÇİN'İ SEVİYORUZ DİYE BAĞIRAN UYGUR ÇOCUKLAR!

DOĞU TÜRKİSTAN
BASIN VE MEDYA DERNEĐİ
شەرقىي تۈركىستان ئىجازەت ۋە مەدەنىيەت جەمئىيىتى

BİZİ SOSYAL MEDYA
HESAPLARIMIZDAN
TAKİP EDEBİLİRSİNİZ

TÜRKİSTAN PRESS

TÜRKİSTAN TV

TÜRKİSTAN TV

TÜRKİSTAN TV

The Declaration of the East Turkistan Islamic Republic
November 12, 1933, Kashgar
Sawut Damullam: The Founder & Prime Minister

12 KASIM 1933 VE 1944'DE KURULAN DOĞU TÜRKİSTAN CUMHURİYETLERİ

“

12 Kasım 1933 Doğu Türkistan İslam Cumhuriyetinin ve yine 12 Kasım 1944 Doğu Türkistan Cumhuriyetinin Kuruluşunun yıl dönümüdür. Bu çifte cumhuriyetimiz Doğu Türkistan bağımsızlık hareketinin meşruiyetini ve haklılığını ispatlayan yegane Tapusudur.

”

Kaşgar'da 12 kasım 1933'te kurulup yıkılan cumhuriyetimiz tekrar 12 kasım 1944'de Gulca'da kurulmuştur, ve tekrar Rus ve Çin işbirliği ile 1949'da Çin işgaline geçmiştir.

DOĞU TÜRKİSTAN İSLÂM CUMHURİYETİ NASIL KURULDU

Doğu Türkistan'da 1863 yılında kurulan ve Osmanlı imparatorluğunu mat-

bu tanıyan Atalık Gazi Devleti 1877 yılında Çin orduları tarafından ortadan kaldırıldı.

General Zu Zung Tang komutasındaki Çin işgal ordusu Bedevlet devletini yıktıktan sonra Doğu Türkistan'ı işgal eden Çin istila ordusu tam 11 yıl süre ile bu ülkeyi sıkıyönetim ile idare etti. 1888 yılında yönetimi direkt Çin

YAKUP HAN

imparatoruna bağlı bir eyalet sistemi kurarak normal yönetime geçti. Doğu Türkistan'ı idare eden genel valiler Çin imparatorunun bu ülkedeki askeri hem de mülki vekili idiler. Ülkenin dış İşleri, maliye, askeri vb. bütün yetkileri Çin hükümetine danışmadan kullanabiliyordu.

Bu durum ise uygulamada Doğu Türkistan halkının aleyhinde olan bir durumdu. Çünkü Halk'ın kaderi Çinli genel valinin insafına terk edilmişti.

Zaten kendisinden başka herkesi düşman gören bir milli haslete sahip Çinli yöneticilerin gözünde Doğu Türkistan halkı bir düşmandı, ekonomik baskı halkı eziyordu. Çin Merkezi Hükümeti Doğu Türkistan'daki işgal Orduları için iase göndermiyordu. Onların beslenmesi, günlük ihtiyaçlarını karşılan-

ması, kışlaların inşa ve tamiri gibi akla gelebilecek bütün İhtiyaçlarının Türk halkı tarafından temin edilmesi bir mecburiyetti.

Türk halkı geleneksel sosyal yapısından zorla uzaklaştırıldı, idare edenler ve idare edilenler, idare edenler Çinliler tarafından yerli Türk halkı idare etmesi için tutulan ve Çin yönetimine sadakat yemini eden işbirlikçi Türklerdi. Bunlar cemiyette ayrı hareket ediyordu. Sosyal hayatta "Seçilmiş zümre" idi. Çinliler gibi giyiniyor ve hatta onlar gibi yaşamaya özen gösteriyordu.

Doğu Türkistan'daki Çin İşgal ordularının bağında olan genel valiler Türk halkının dışarı ile temasını sıkı şekilde kontrol ederdi. Hatta onların dış ülkelere gitmelerine, diğer milletlerle temas kurmasına karşı idiler.

1911-1928 yılları arasında Doğu Türkistan'da genel valilik yapmış olan General Yang Zung Sin Ürümçi'deki tek telgraf makinesinin anahtarını kendi cebinde taşırdı. Doğu Türkistan halkı tam bir ortaçağ karanlığında yaşamaya mahkum edilmişti.

1911 yılında Çin'de Dr. Sun Yat Sın liderliğindeki Cumhuriyetçiler imparatoru devirerek Çin'de Cumhuriyet yönetimini kurdular. Doğu Türkistan'daki Çin işgal orduları Çin'deki bölünmelere paralel olarak Kralcılar ve Cumhuriyetçiler olarak ikiye ayrıldılar.

Merkezi Çin Hükümeti Doğu Türkistan'a varlığını hissettirmekten acıdı. Altay Bölgesindeki Çin Birlikleri Cumhuriyet taraftarı idiler. Bunlar genel valiyi dinlemiyorlardı.

Çin yönetimdeki bu karışıklık Çin idaresinin Doğu Türkistan'daki otoritesinin zayıflamasına yol açtı. Doğu Türkistan aydınları bu durumdan istifade ederek Kültürel ve Sosyal alanlarda ülkelerini kalkındırmak için bazı faaliyetlere giriştiler. 20 yüzyılın başlarında Batı Türkistan'daki ceditçilik (Yenilikçilik) akımı Doğu Türkistan'ı derinden etkiledi. Buhara başta olmak üzere Batı Türkistan'daki değişik medreselerde tahsil gören dîn adamları ve aydınlar bu yeniliklerin Doğu Türkistan'da da uygulanmasına giriştiler. Ban Türkistan'da tahsil gören ve milliyetperver bir zat olan Abdulkadir Damolla Kaşgar'da yeni usullerle eğitim veren zamanın modern okullarını açtı.

Öte yandan Doğu Türkistan'dan Kırım üzerinden hacca giden bazı vatanperver tüccarlar İstanbul'a uğrayarak o zaman imparatorlukta iktidarda bulunan ittihat ve Terakki liderlerine müracaat ederek Doğu Türkistan'a öğretmen gönderilmesini talep ettiler ve buna da muvaffak oldular.

Diğer taraftan Kuzey Vilayetlerimizde Tatar aydınlar tarafından açılan okullarda vardı. Diğer taraftan dış ticaretini tamamen Sovyetler Birliği ile yapmak zorunda kalan Doğu Türkistanlı tüccarlar Sovyetlerde olup bitenleri yerinde görüyor ve anlayabiliyordu.

Doğu Türkistan halkı bu suretle sınırlı da olsa dış dünyayı tanıdı ve dünyada olup bitenlerden az da olsa haberdar oldu.

Doğu Türkistan'ı 17 yıl süre ile tam bir ortaçağ despotu gibi yöneten genel vali diktatör Yang 7 Temmuz 1928'de öldürüldü. Doğu Türkistan'daki Çin işgal sisteminde seneler süren karışıklıklar ve bununu sonucu olarak darbeler meydana geldi. Bu durumu ayaklanma ve İşgalcileri Ülkelerinden atmaları için iyi bir fırsat olduğu kanaatine varan Doğu Türkistan halkı bütün bölgelerde işgalcilere karşı kutsal cihad ilan ettiler. Ayaklanma ilk önce Çin sınırındaki Gaziyane Kumul şehrinde Salih Dorga ve cesur ve tecrübeli bir sergerde olan Hoca Niyaz Hacı'nın liderliğinde 1931 yılının ilk baharında başlatıldı. Kısa sürde Kumul ve civarı işgalcilerden temizlendi.

GENERAL MAHMUT MUHİTİ

6 Ocak 1933 tarihinde Turfan halkı Muhiti kardeşlerin liderliğinde şehirdeki Çin garnizonunu basarak şehri Çinliler'den kurtardılar. Turfan Milli Kuvvetleri General Mahmut Muhitti komutasında batıya doğru ilerleyerek Korla, Karaşehir ve Uşak şehirlerini de kurtardılar

28 Şubat günü güneydeki Hoten vilayeti halkı ünlü bir din adamı olan Muhammed Emin Buğra ve kardeşlerinin önderliğinde Hoten'i fethetti. Hoten Milli Kuvvetleri Kargalık, Poskam, Yarkent şehirlerini Çinlilerden kurtararak Kaşgar'a doğru yöneldiler.

DOĞU TÜRKİSTAN İSLÂM CUMHURİYETİNİN İLÂNİ

Doğudan ve güneyden Kaşgar'a doğru ilerleyen Milli Kuvvetler Kaşgar eski şehri Çinliler'den kurtaran Albay Timur Beğ ile birleştiler.

Kaşgar tarihten beri Doğu Türkistan'ın medeniyet, ekonomik ve dîni merkezi olarak kabul ediliyordu. Bütün siyasi güçleri kendi takdirlerinin bu şehirde tezahür edeceğine inanıyorlardı.

Kendisi Buhara ve Kazan medreselelerinde tahsil gören, Sovyetler Birliği Türkiye, Mısır, Suudi Arabistan ve Hindistan gibi ülkeleri gezerek tetkik eden, dünyadaki gelişmeleri tahlil ederek siyasi fikirleri ile Milli Kuvvetlere yön veren Gulca Kadısı Sabit Damolla Hoten İhtilalcileri ile birlikte idi.

O, binlerce şehidin kanı pahasına kazanılmış bu zaferi Türk'ün devlet kurma geleneğine uygun olarak bir milli devlet ilan etmek sureti ile taçlandırarak istiyordu.

Sabit Damolla bütün milli liderleri bir araya getirerek Doğu Türkistan İslâm Cumhuriyetini ilan etmeye karar verdiler.

Böylece hicri 135. yılı 7. ayın 4. gününe tekabül eden 12 Kasım 1933 günü Doğu Türkistan İslâm Cumhuriyeti Kaşgar şehrinin Könci (Göncü) mahallesinde halkın ve milli askerlerin coşkulu gösterileri ve tekbir sesleri arasında Ayyıldızlı Gökbayrak göndere çekilerek ilan edildi. Bu merasimde Hükümet üyeleri ilan edilerek halka tanıtıldı.

Anayasa ilan edildi ve devlet marşı okundu. Milli Meclis kuruldu. Ünlü bir şair ve eğitimci olan Kutluk Şevki'nin sorumluluğunda Yeni Hayat adı ile resmi bir gazete çıkarıldı. Resmi gazete Hükümetin teşkili, Hükümet açıklaması ve Milli Marşı ilan edildi.

CUMHURİYETİN ANAYASASI

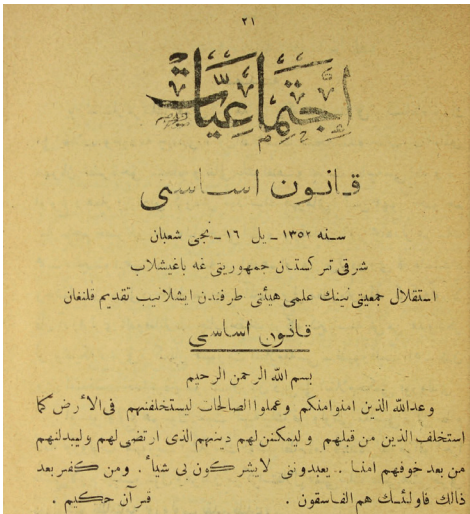
Anayasa 30 maddeden oluşuyordu. Anayasada devletin yapısı, prensipleri, idari organlar ve bunların görevleri belirtiliyordu.

Anayasanın 2. maddesinde Anayasanın prensipleri şöyle açıklanıyordu; Doğu Türkistan Devleti, "Cumhuriyet" esasına dayalı olup, milletin refahı ve huzuru için çalışır. Devlet, milleti, dışarıdan gelen tecavüzlerden korumak ile görevlidir ve milletin dini, milli, kültürel ve iktisadi meselelerini idare eder. Milletin iradesini yerine getirmek ve devlet istiklalini garanti altına almak için Nanking'deki (Çin

Cumhuriyeti merkezi-Müellif) hükümete ve bağımsızlığın korunması hususunda tedbirler alması için, Cemiye-ti Akvam'a müracaatta bulunur.

Cumhuriyet Ambleminde de yer aldığı gibi devletin temeli şu dört esas üzerinde kurulmuştu, İslâmiyet, bağımsızlık (Azadiyet), adalet ve uhuvvet (Kardeşlik). Cumhuriyet dış ilişkilere çok önem vermiş ve bu hususu anayasaya da eklemişti. Doğu Türkistan İslâm Cumhuriyeti ilan edildikten sonra Dış İşleri Bakanı Kasımcan Hacı ilk iş olarak Doğu Türkistan Cumhuriyetinin kurulduğunu Peşaver'den Ankara'ya çektiği bir telgrafla Türkiye Cumhuriyeti'ne müjdeliyor ve Gökbayrak'tan Albayrak'a selam gönderiyordu.

Hükümet Türkiye, Hindistan, Afganistan ve bazı Avrupa ülkelerine gönderdiği temsilcileri kanalı ile devletin tanınması, kalkınması için maddi yardım en önemlisi istiklalinin güçlü ve saldırgan komşularına karşı korunmasını talep ediyordu.

Devletin başından beri en büyük komşusu Sovyet Rusya ile ilişkisi olmamıştır. Her iki taraf birbirlerine soğuk bakmıştır. Esasında Sovyetler yanı başında bir Türk devletinin varlığını tehlikeli görüyordu.

İngiltere ise ona Asya'da müstakil bir Türk İslam Devlet'inin kendi egemenliğindeki Hindistan İçin kötü örnek teşkil edeceği gerekçesi ile bir türlü kabule yanaşmadı, Fakat olayları çok yakından takip etmekten de geri durmuyordu.

Bu genç Cumhuriyet bir yandan kendi kuruluşunu tamamlayıp milli bağımsızlığını korumaya çalışırken, diğer yandan Çin Kuvvetleri, Tungan Asileri, Sovyetler ve en önemlisi zaferi gerçekleştiren lider kadronun didişmeleri ile mücadele ediyordu.

Ocak 1934'te Çöçek ve Altay sınırından giren Kızıl Ordu, Ürümçi civarında Ma Jung Ying'i bozguna uğratarak Kâşgar'a doğru ilerlemeye başladı.

Bu arada Ürümçi'den Kâşgar'a gelen başkonsolos Afserof, Hoca Niyaz ile görüşerek hükûmetin lâğvedilmesi ve kendisinin Ürümçi'de Şing Şi Sey ile birlikte ortak idare kurmasını teklif etti. Bunu kabul etmek zorunda kalan Hoca Niyaz, Afserof ile birlikte Kâşgar'dan ayrıldı. Ürümçi'de genel vali yardımcısı oldu ve böylece 1. Doğu Türkistan Cumhuriyeti hükûmeti sona erdi.

Nisan 1937'de çıkan ihtilâlin bastırılmasının ardından Hoca Niyaz tutuklandı; sonra da Şerif Han Töre ve diğer mücahitler gibi işkence ile öldürüldü. Aynı yıl Barköl'de dört ayaklanma ile Şubat 1940'ta ve Haziran 1941'de Altay'da çıkan ayaklanmalar kanlı bir şekilde bastırıldı.

Şing Şi Sey bir yandan Sovyetler Birliği ile yakın ilişkiler kurarken diğer yandan Çin ile gizlice anlaşmıştı. İkinci Dünya Savaşı sırasında fırsatı

ni bulan Şing Şi Sey Çin'e bağlılığını ilân etti. Bunun üzerine önceden sınıra yığılmak yapmış bulunan Çin ordusu ülkeye girdi, Kızıl Ordu Doğu Türkistan'ı terk etti. Bu, Milliyetçi Çin'in Doğu Türkistan'a soktuğu ilk kuvvetti. Halk Çin işgaline karşı yer yer direnişe geçti. Bunlardan bir kısmını Rusya desteklemektedir.

Eylül 1944'te İli'de çıkan ayaklanma sonuç verdi ve İli, Altay, Tarbagatay vilâyetleri kurtarılarak 12 Kasım 1944'te "Şarkî Türkistan Cumhuriyeti" ilân edildi: İli'de hükûmet kurulduktan sonra Ruslar isyancılara yardım olarak silâh, askerî ve sivil müşavirler yolladı. Bu müşavirler vasıtasıyla Rusya, Çin'le anlaşma yapılmasını telkin etti.

Bunun üzerine Çin'le görüşmeler başladı. Çin görüşmelerde aracı olmaları için literatürde "Üç Efendi" olarak bilinen İsa Yusuf Alptekin, Mehmet Emin Buğra ve Mesut Sabrı'yi Doğu Türkistan'a davet etti. Ülkeye gelen Üç Efendi çoğunlukla gençlerin dinleyici olarak katıldığı bir konferans düzenleyerek tam bağımsızlığa ulaşmak için önce Çin'e bağlı bir millî muhtariyet kurulmasının ve bu şekilde kültürün, mefkûrenin ve iktisadî hayatın yükseltilmesinin en uygun yol olduğunu, bir süre sonra Doğu Türkistan'ın Rus boyunduruğuna girme tehlikesinden de uzak olarak bağımsız olabileceğini anlattılar. Görüşmelerin sonunda anlaşma sağlandı. Ancak anlaşmaya taraftar olmayan Ali Han Töre ile birkaç kişi Rusya'ya kaçırıldı.

İhtilâl kuvvetlerinin altında olan ve Ruslarca desteklenen İli, Altay, Tarbagatay vilâyetlerine Çin eli uzanmıyor,

güneydeki Çinlileştirme politikası ise halkın kuzeydeki gibi Rusya'ya meyline sebep oluyordu. Bunun üzerine Çin, Mesut Sabri'yi genel valiliğe, İsa Yusuf'u da hükûmet genel sekreterliğine atamak yoluyla idareyi milliyetçilere bıraktı. Hükûmetin Rus yanlısı üyeleri bu yeni durum karşısında İli bölgesine çağrıldılar ve hükûmetten çekildiler.

"Milliyetçi hükûmet" ilk iş olarak Türkleşme prensibiyle eğitime el attı. Bu hareket Çin'i ve Rusya'yı telâşlandırdı. 1948'de Doğu Türkistan'da bulunan Çin silâhlı kuvvetleri başkumandanı bir beyanname yayınlarak yerli milliyetçilerin Rus taraftarlarından daha tehlikeli olduğunu ifade etti.

Aynı sıralarda Çin'de Mao'nun meşhur yürüyüşü gerçekleşmekteydi. Bunun bir neticesi

olarak Çin hükûmeti, S.S.C.B.'ne hoş görünmek amacıyla, 1 Ocak 1949'da Mesut Sabri ve İsa Yusuf'u işten el çekti. Yerlerine Kremlin yanlısı komünist Burhan Şehidî getirildi. Bu arada Çinli komünistler yavaş yavaş Çin'e hâkim olmuş ve Doğu Türkistan sınırına dayanmıştı. Eylül 1949'da Doğu Türkistan'daki milliyetçi Çin birliklerinin baş kumandanı, Çin komünist hükûmetine bağlılık ilân etti. Böylece komünist ordu hiçbir askerî kuvvetle karşılaşmadan ülkeye girdi, ve 2. Doğu Türkistan Cumhuriyeti de bu şekilde lağvedildi.

ÜLKELERİN ÇİN'E TESLİM ETTİĞİ SİĞINMACI UYGUR TÜRKLERİNİN BAŞLARINA GELENLER

Hamit GÖKTÜRK (UYHAM)

(Araştırmacı Yazar)

Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri(BAE) Endonezya ve Suudi Arabistan gibi Müslüman ülkeler ile Vietnam, Tayland gibi

güneydoğu Asya ülkeleri Çin'in ülkelerindeki baskı, zulüm ve soykırım cinayetlerinden canlarını kurtarmak için kaçarak ülkelerine sığınan Uygur Türklerini insanı kurallar ile BM. Sığınmacılar Yüksek Konseyi'nin kararlarına ve itirazlarına rağmen Çin'in talebi ile kaçtıkları Çin Komünist Rejimine teslim ettikleri yıllardan beri devam ettiriliyor. Bu ülkelerin kendilerine sığınan bu mülteci Uygurları kaçtıkları Çin'e teslim ettikleri gerçeği uluslararası toplumun büyük tepkisini çekiyor ve bu ülkeler sürekli protesto ediliyor.

ÜLKELERİN ÇİN'E TESLİM ETTİĞİ UYGURLAR ORADA NELER YAŞIYOR VE AKİBETLERİ NASIL OLUYOR?

Uygurların sığındıkları ülkeler tarafından Çin'e teslim edilen sığınmacı Uygurlar ise, Çin yönetimi tarafından teslim alındıktan sonra derhal tutuklanıyorlar. Ardından ise Doğu Türkistan'daki bir Çin tipi Nazi/Toplama kampları veya Çin zindanlarından birine hapsediliyor. Burada ise aylar süren baskı, zulüm ve envaiçeşit Çin işkenceleri yapılarak sorgulanıyorlar. Bir çoğu bu işkenceler sonucu hayatlarını kaybediyor. Hayatta kalanlar ise bu ağır işkenceler sonucu fiziksel yeteneklerini veya akli melekelerini kaybediyorlar. Bu durumda olanları ÇKP'lı işkenceci Katiller onların bakım giderlerinden kurtulmak için hemen ailelerine teslim ediyor. Çinli işgalcılarca yapılan ağır işkenceler sonucu bilinçli olarak sakat bırakılan bu zavallı insanlar bir süre sonra hayatlarını yitiriyorlar.

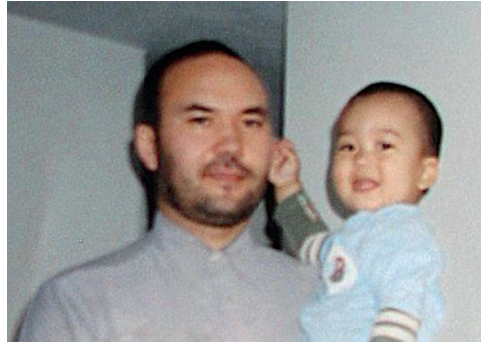
ÖZBEKİSTAN'IN ÇİN'E TESLİM ETTİĞİ KANADA VATANDAŞI CELİL'İN BAŞINA GELENLER

Aslen Doğu Türkistan'ın Kaşgar kentinden, Tebliğci/Vaiz ve din adamı olan

Hüseyincan Celil 1990'lı yılların ortalarında Türkistan Cumhuriyetlerine ve 2001 yılında da Türkiye'ye gelmişti. Buradan da BM Mülteciler Örgütü aracılığı ile 2002'de Kanada'ya mülteci olarak yerleşmiştir. 2005 yılında Özbek asıllı eşinin Taşkent'te yaşayan ailesini ziyaret için bu ülkeye gelmiştir.

Bişkek'te yaşayan Doğu Türkistanlı Uygur Türkü Hukukçu ve Cemaat erbabı Avukat Tursun İslam bize şunları anlatmıştır; "Hüseyincan Celil'in eşi benim yakın akrabamdır. Kendisi önce Bişkek'e gelmişti. Ben kendisine eşiniz babasının yanına Taşkent'e gitsin. Siz gitmeyiniz. Sizin için Özbekistan çok tehlikeli ve sizi tutuklayabilirler sözleri ile kendisini ikaz ettim. Ancak, o, ben Kanada vatandaşım. Bana bir şey yapamazlar. şekilde itiraz etti. Kendisi 1 aylık vize süresinden sonra vizesini tekrar uzatmak için gittiğinde Özbekistan Polisi kendisini tutukladı ve Çin'e teslim etti." demiştir.

Taşkent'te iken, bir ay olan vizesinin süresini uzatmak için Polise müracaat ettiğinde kendisini tutuklamış ve Çin'e teslim etmiştir. Celil, Doğu

Türkistan'da yargılanmış ve önce gecikmeli ölüm cezasına çarptırılmıştır. Daha sonra kendisine yapılan baskılar ve aldatmaya yönelik vaatler ile ifşacı olmaya ikna edilmiştir. Bunun üzerine Celil, bulunduğu Türkiye başta Türk Cumhuriyetleri, Suudi Arabistan ve ülkesi Kanada'da yaşayan Doğu Türkistanlılar ve onların kurdukları STK'lar hakkında önemli bilgileri Çin mediasında ifşa etmiştir. Ayrıca, kendisinin de önder olarak yer aldığı bazı oluşum ve hareketler hakkındaki önemli bilgileri ve başka diğer bildiklerini de Çin yönetimine vermiştir. Bunun üzerine gecikmeli idam cezası 20 yıllık hapis cezasına indirgenmiştir. Bunun üzerine kendisi hapiste iken, Çin yönetimi her kentte ÇKP'ye bağımlı din adamları ile sözde aydınların zorla iştirak ettirildikleri özel toplantılarda konuşdurulmuştur. Celil, bu konuşmalarında kendisinin bir süre yanlış ve ayrılıkçı fikirler taşıdığını, bu fikirlerine gerçeğe dönüştürmek için yurt dışına çıktığını bir süre de bu uğurda faaliyet gösterdiğini ifade edecek "Benim düşüncelerim ve diğerlerinin Bağımsız Doğu Türkistan davası yanlış ve Çin'i bölmeye yönelik zararlı faaliyetlerdir. Ben bu

yanlış fikirlerimden nedamet ve pişmanlık duyuyorum. Çin yönetiminden bunun için af diliyorum. Bu görüşlerin gerçekleşmesi mümkün değildir. En iyi yönetim ülkemizdeki mevcut ÇKP 'in rejimidir. Ben yurt dışında de yaşadım. En iyi yönetim ÇKP'nin yönetimidir. Sizler benim yaptığım hataları asla yapmayın ve Çin yönetimine bağlı kalın ve itaat ediniz." şeklinde beyanlarda bulunmuştur. Celil ayrıca, Çin televizyonları ile mediasında da konuşurulmuş bu açıklamalarını orada da tekrar etmiştir. Ben Hüseyin Can Celil ile ilgili bu bilgileri ÇKP'nin resmi internet sitelerinden aldım.

Türkiye'de ve diğer ülkelerde yaşayan Doğu Türkistanlılarca çok büyük ilgi ve saygı gören maddi olarak desteklenen kendisini Din adamı olarak tanıtan

bu şahsın yıllarca savunduğu fikirlerini Çinli işgalcilerin hayatının bağışlanacağı yalan va'adı karşılığında inkar etmesi ve yurt dışında yaşayan Doğu Türkistanlılar ile onların Teşkilatları hakkında bildiklerini Çin işgal yönetimine vermesi ve Çin mediasında ifşa etmesi ve en önemlisi de kendisini inkar etmesi bu şahıs için yüz kızartıcı bir tavır ve ibretlik bir durumdur.

SUUDİ YÖNETİMİNİN ÇİN'E TESLİM ETTİĞİ HOTENLİ OSMAN'IN AKİBETİ

Çin'e teslim edilen bu çaresiz Uygurlardan birisi de Hoten kentinden olan Osman adındaki 5 çocuklu bir aile reisidir. Uygur Türkü Osman, geçtiğimiz yıllarda Suudi Arabistan yönetimince Çin'e teslim edilmiştir.

Hotenli Osman'ın İstanbul'da yaşayan beş çocuk annesi eşi Sudinisa, Çin'in Uygur Bölgesi'nden olup, Türkiye'de sığınmacı olarak sürgünde yaşayan birçok Müslüman Uygur Türkünden biri.

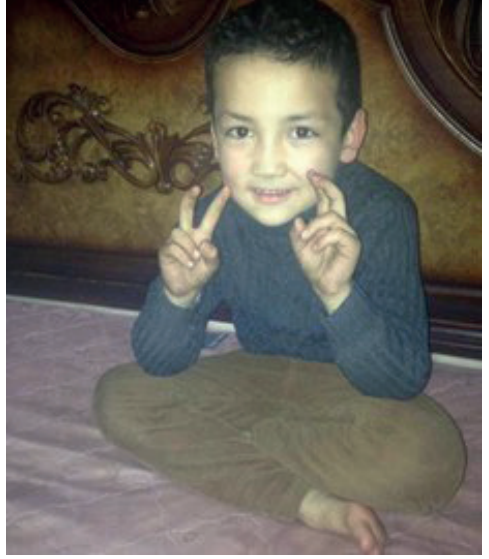

2018'de Umre ziyareti için gittiği Suudi Arabistan'da tutuklanıp Çin'e gönderilen eşi Osman'ı yaklaşık iki yıldan beri hiç haber alamıyor.

Sudinisa, Doğu Türkistan'daki evine gidemeyeceğini, Çin'in "yeniden eğitim kampı" adını verdiği Çin tipi Toplama Kamplarından birinde hapsedilmekten korktuğunu söylüyor.

BBC'nin Newsnight programı araştırmasında, Suudi Arabistan'ın da aralarında olduğu bazı Orta Doğu ülkelerinde yaşayan Uygur Türklerinin zorla sınır dışı edilip Çin'e geri gönderildiğini tespit etti.

“
**ENDONEZYA'DA
 3 UYGUR TÜRKÜ
 ÇİN'E İADE EDİLDİ!**
**AKİBETLERİ
 BİLİNMIYOR...**
 ”

Çin zulmün'den kaçarak Endonezya'ya kadar ulaşabilen, fakat hükümet karşıtı güçlerle bağlantı kurmak suçundan Endonezya yasalarına göre 5 ila 6 yıl hapis cezasıyla cezalandırılan Ahmet Mahmut, Abdulbasit Tezer ve Abdullah Bayram isimli üç Uygur gencinin Eylül 2020 tarihinde Çin'in talebi üzerine Çin'e sınır dışı edildikleri ve şu anda Endonezya hapishanelerinde iki Doğu Türkistanlının daha tutuklu bulunduğu doğrulandı.

Türkiye merkezli Doğu Türkistan İnsan hakları izleme örgütü Genel sekreteri Nureddin İzbasar ve beraberindeki heyet Endonezya Ankara Büyükelçisi Lulu Muhammad İkbâl'i makamında

ziyaret ederek Endonezya hükümetinin geri kalan Uygurları kabul edecek ülke olursa tutuklu süreci bitince güvenli 3'cü ülkeye ulaşmasına yardımcı olmaya elinden gelen gayreti göstereceğini belirttiği bilgisini paylaştı.

Çin'e ölüme gönderilen 3 Uygur Türkünden ise hala haber alınamıyor ve akıbetleriyle ilgilide kimse bir şey bilmiyor.

**SUUDİ ARABİSTAN'DA
 2 UYGUR, ÇİN'E İADE
 EDİLME KORKUSU
 YAŞIYOR...**

Umre ibadeti nedeniyle Suudi Arabistan'a giden Uygur Türk'ü Hamidullah Veli, Çin virüs salgını ve beraberinde alınan önlemler dolayısıyla dokuz ay boyunca Suudi Arabistan'da mahsur kalması sonucu sahip olduğu doksan günlük vizenin kalma süresi biter bitmez 20 Kasım 2020 tarihinde Suudi Arabistan güvenlik güçleri tarafından gözaltına alındığı bildirildi.

Konuya ilişkin Gündem Doğu Türkistan programında konuşan Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme örgütü genel sekreteri Nureddin İzbasar, olaydan ötürü Doğu Türkistan diasporasında derin endişe duyulduğunu vurgulayarak Suudi polislerinin gözaltına aldığı Hamidullah Veli'nin Çin'e iade edilmesi söz konusu olduğunu ve iade edildiği takdirde toplama kampına alınma ve öldürülme ihtimali olduğunu belirterek Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığına çağrıda bulundu.

Hamidullah Veli'nin tahliyesi için girişimde bulunulmasını talep eden Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme örgütü genel sekreteri Nureddin İzbasar, Türkiye'de uzun dönem ikamet ile kalan Hamidullah Veli'nin Çin virüsü nedeniyle yolların kapanmasıyla Suudi Arabistan'da 9 Aydır mahsur kaldığını ve vizesinin dolması neticesinde 20 Kasım 2020 tarihinde göz altına alın-

dığını, Çin istihbaratının uzun süredir Peşinde olduğu anlaşılan Hamidullah Veli'nin Çin'e iade edilme tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu eğer Çin'e teslim edildiği takdirde toplama kampına alınma ve öldürülme riski olduğunu belirtti.

Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme örgütü genel sekreteri Nureddin İzbasar, Hamidullahı korumaya çalışırken ona yardım ettiği için Nurmamet Rozi adlı bir Uygur Türkünün daha gözaltına alındığını, Suudi makamlarının Uygur Türklerini her ne sebeple olursa olsun Çin'e iade etmemesi ve geldiği ülke olan Türkiye'ye göndermesini talep ederken Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığını da Hamidullah Vali ile Nurmamet Rozi'nin tahliyesi için girişimde bulunmasını istiyoruz" dedi.

Günümüzde, Doğu Türkistanlı Uygur, Kazak, Kırgız ve diğer Müslüman halktan milyonlarcası Çin'in Toplama kamplarında kötü şartlar altında tutuluyor. Bir kısmı ise köle işçi olarak çalıştırılıyor.

21. YÜZYILDA ASİMİLASYONUN RESMİ: ÇİN'İ SEVİYORUZ DİYE BAĞIRAN UYGUR ÇOCUKLAR!

Doğu Türkistan'da yaşanan insan hakları ihlallerine her geçen gün bir yenisi ekleniyor. Ailelerinden koparılan Uygur Türkü çocukların alındığı sözde eğitim kamplarında çekildiği ileri sürülen bir videoda, Uygur çocuklar, "Annem Çin'dir, annemizi seviyoruz. Çin'i seviyoruz." diye bağırarak zorunda kalıyor.

Ailelerinden koparılarak baskı ve asimilasyon rejimine kurban giden Uygur Türkü çocukların da kamplara alındığı biliniyordu. Doğu Türkistan'daki çocuk kamplarından çekildiği iddia edilen bir video yaşanan asimilasyonun boyutlarını ortaya koydu.

ABD'li aktivist ve araştırmacı Timothy Grose'un sosyal medya hesabından paylaştığı görüntüler:

ABD'nin Indiana eyaletinde yer alan bir üniversitede (Rose Hulman Institute of Technology) sosyal bilimler alanında öğretim üyesi olan Timothy Grose, Doğu Türkistan'da yaşanan hak ihlallerine ve Çin'in sistematik baskı ve asimilasyon politikalarıyla ilgilenen bir aktivist ve bilim insanı. Grose, Uygur Türklerinin yaşadığı Kaşgar ilindeki Ekim 2020'de çekildiğini iddia ettiği videoyu bir turistini aktarıyor. İnsan hakları aktivisti, videoda çocukların Çince "Çin annemizdir, Çin'i seviyoruz" dediğini ifade ediyor.

“BUNUN ADI ASİMİLASYONDUR”

Türkiye’de Doğu Türkistan’daki hak ihlallerine yönelik haberleriyle tanınan gazeteci Mustafa Bağ ise konuya ilişkin paylaşımında, “Ailelerinden koparılıp yatılı okula konulan Doğu Türkistanlı çocuklar, ‘Annem Çin’dir, annemizi seviyoruz. Çin’i seviyoruz.’ diye bağıyor. Bunun adı asimilasyondur...” ifadelerini kullandı.

DİNİ, ETNİK VE SİYASİ BASKILARIN MERKEZİ: DOĞU TÜRKİSTAN

Çin hükümetinin sistematik baskı ve asimilasyonlar ile dini, etnik, kültürel ve siyasal anlamda “soykırıma” varan faaliyetleri, her geçen gün dünya kamuoyunun daha çok gündemine geliyor. ABD Dışişleri Bakanlığının açıkladığı verilere göre Doğu Türkistan’da

yaklaşık 2 milyona yakın Uyghur Türkü ve diğer azınlıklara mensup Müslümanlar, eğitim adı altında zorla toplama kamplarında tutulmakta.

Etnik ve kültürel ayrımcılığa ve insan hakları ihlallerine maruz kalan Doğu Türkistanlılar, ucuz iş gücü olarak Çinli şirketlerde çalıştırılıyor. Öte yandan, Birleşmiş Milletlerin resmi verilerine göre ise, Pekin idaresinin kültürel soykırım uyguladığı Doğu Türkistan’daki toplama kamplarında 1 milyondan fazla Uyghur Türkünü zorla tutuyor. Farklı kaynaklarda cezaevleri ile gözaltı merkezlerinde tutulanlarla birlikte bu rakamın 3-4 milyon arasında olduğu tahmin ediliyor.

Ayrıca, Çin hükümeti, her ne kadar dünya kamuoyunda aksini iddia etse de Doğu Türkistan’daki toplama kamplarında, ABD Dışişleri Bakanlığının verilerine göre 2 milyonu aşkın Doğu

Türkistanlı zorla tutuluyor. Burada, Çin Komünist Partisinin sistematik baskı ve zulüm politikalarına maruz kalan Uygur Türkü ve diğer azınlıklar, birçok hak ihlali ile karşı karşıya.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA ÇOCUK OLMAK...

Doğu Türkistan'ın geneline bakılacak olursa 2017 yılından beri yatılı okullarda eğitim gören çocukların sayısında yüzde 76,9 oranında artmış durumda. Hükümetin "çocuklara daha iyi eğitim vermek" bahanesinin arkasına çıkarak başlattığı yatılı okulların yaygınlaştırılması projesiyle, Uygur öğrencilerin asimilasyonuna kapı açılıyor. Devlet okullarında çocuklara ne kendi dillerini konuşmak ne kültürlerini ve dinlerini yaşama hakkı tanınmıyor.

Adrian Zenz'in tespitlerine göre, neredeyse hapisaneyi andıran yüksek güvenli bu okul ve yetimhanelerde çocuklar gün boyu sadece Çince iletişim kurmak zorunda kalıyor ve sistematik olarak siyasi propagandaya tabi tutulduğu psikolojik baskı sürecinden geçiyor. Anne ve babalarının kamplarda tutulduğunun farkında olan çocuklar, eğer verilen emirleri yerine getirmezlerse benzer kaderi paylaşacaklarını biliyor. Doğu Türkistan'da Uygur dilinin kademeli olarak ortadan kaldırılmasıyla birlikte 2.94 milyon öğrencinin bütün eğitimlerini Çince yapacakları da daha önce duyurulmuştu.

Doğu Türkistan'da çocuklar da toplama kamplarında!

MODERN ÇAĞIN(!) İŞÇİ KÖLELERİ...

Doç. Dr. Ömer KUL

(İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi)

Gün geçmesin ki Doğu Türkistan'dan aşırı insan hakları ihlallerine dair haberler gelmesin...

Toplama kamplarından, çocuk kamplarına, evlere yerleştirilen Çin istihbarat elemanlarından sokakların yüz tanıma sistemli kameralar tarafından taranmasına aklınıza getiremeyeceğiniz baskı ve dönüştürme siyasetlerine

bir yenisi eklenmiş, son birkaç aydır da konu uluslararası kamuoyu tarafından tartışılmaya başlanmıştır.

ÇKP yönetimi ve onun uygulayıcılarının Doğu Türkistan toplumuna reva gördüklerinin insanlık tarihinde kara bir leke olarak yerini aldığını ve muhtemelen Hitler ve Stalin gibi despot idarecileri Xi Jin-ping'in fersah fersah geride bıraktığını söylemek abartı olmayacaktır.

Doğu Türkistan'da yaşananları yakinen takip edeler sözde “eğitim” özde “mankurtlaştırma” kampları olduğunu, devlet eliyle sistemli bir soykırım gerçekleştirildiğini, lakin sistematik olayların sadece kamplarla sınırlı kalmadığını da bilmektedir.

Her geçen gün sınırlı da olsa elde edilen bulgular, iğne ile kuyu kazar gibi takip ve puzzle çözer gibi parçaları bir araya getiren araştırmacılar ortaya tüyleri diken diken edecek yeni bulgular çıkarmaktadır. Lakin onca

ağır insan hakları ihlallerine rağmen birçok ülke, sivil toplum kuruluşu, ulusal veya uluslararası teşkilatlar yaşananları hak ettiği şekilde gündeme hala taşımamakta veya taşısalar bile konu bütün yönleriyle tartışılmamakta dahası Çin'e bu türden faaliyetleri durdurmasına yönelik bir yaptırım da uygulanmamaktadır.

Kamplardaki hayat şartlarının ne olduğu, kadın ve genç kızların nelere muhatap olduğu, meslek edindirmeden kastı Komünist Parti'ye ve onun lideri Xi Jin-ping'e tam sadakatin olduğu az çok biliniyordu. Lakin son gelişmeler işin vehametini gözler önüne sermiş benziyor.

Mahalli idarelerle işbirliği yapılarak kamplardan seçilen kişilerin daha sonra rızaları dışında fabrikalarda çalıştırıldığını öğrendik. Bu türden kişilerin çok düşük ücretlerle hatta ücretsiz çalışmaya zorlandığı, yakın veya uzak demeden zorla çalıştırılmak üzere fabrikalara götürüldüğü de bölgeden alınan haberle arasında yer almakta. Kamplarda seçilen kişilerin yaşadıkları bölge dışına hatta Çin'in iç bölgele-

rine de götürüldüğü, bu şekilde Çin'in iç bölgelerine gönderilenlerin 500 bin kişiyi bulduğu ise ayrı bir tedirgin olacak durum.

Dünya Çin'in dünyanın başına musallat ettiği görünmez bir düşman Çin virüsü COVID-19 ile cebelleşirken ÇKP yönetimi dünyanın gözünün içine baka baka modern dünyanın (!) köle işçi ordusunu oluşturmakla meşgul. ÇKP yönetimi kapitalizmi köleleştirmenin bir aracı haline getirmiş durumda.

Köle işçilerle alakalı bilgiler ilk olarak South China Morning Post gazetesinde yayınlanan Shenzen şehrine 50 bin, Shaogun şehrine ise 30 bin Doğu Türkistanlı'nın işçi olarak gönderileceğine dair bir haberin izi sürülünce, işin görünenden daha vahim olduğu da anlaşılmiş oldu. Bu yeni durum üzerine yaptığı araştırmayı bir rapor halinde yayınlayan Avustralya Stratejik Politika Enstitüsün haberi medyada "*Satılık Uygurlar*" başlığı ile yer aldı.

Çin'in ekonomik hegemonyasını korumak adına kurduğu insanlık tarihinin utanç uygulaması bu modern kölelik sisteminin tasvip edilebilecek bir tarafının bulunmadığı kanaatindeyim. Bu türden ağır insan hakları ihlallerinin ortadan kaldırılması adına uluslararası toplum, BM ve İİT gibi kuruluşların ivedilikle harekete geçmesi gerekmektedir.

Modern köle işçilerin dünyanın ünlü markalarının Çin'deki fabrikalarında çalıştırıldığı ve bu yönde istismar edil-

dikleri uluslararası toplumda tartışılınca ilgili markalardan bir kısmı üretimlerini durdurma ve konuyu araştırma yönünde basınla bilgi paylaşmış, İngiltere Parlamentosundan bir komisyon adı geçen marka temsilcilerin davet ederek durumu soruşturduğu öğrenildi. Dünya genelinde bilinen meşhur ve aklınıza gelebilecek her markanın kurulan bu kirli düzende ÇKP yönetiminin uygulamalarına alet oldukları söylenebilir.

Daha vahimi ise bu şekilde kamp- lar üzerinden mahalli idarecilerle işbirliği yapılarak oluşturulan modern çağın köle işçilerine dair sosyal medya üzerinden yapılan ilanların ne denli gayri insani ve vicdani olduğu hususu ise iğrençlik boyutuna taşınmış. Anlaşılan ÇKP yönetimi ve onun paramilitar ekipleri Müslüman Doğu Türkistan Türklerini “online köle pazarı”nda satışa çıkarmış.

Aşağıda Çin’in insan kaynakları şirketlerinden Qingdao Decai Decoration’ın paylaşımları Avusturalya Stratejik Politika Enstitüsü (ASPI) tarafından ortaya dökülünce işin şekli ve boyutunu da öğrenmiş olduk. ASPI raporundaki örnek olarak verilen ilanın detayları, konunun tüyler ürpertici bir hal aldığına da gözler önüne sermekte.

“1000 etnik azınlık, online rezervasyon için bekliyor” başlıklı ilanın detayında: “Sincan yönetimi, Sincan’da eğitim

görmüş, politik ve sağlık elementlerinden geçmiş 1.000 kişiyi organize etti. Yaşları 16-18 arasında ve Sincan yönetimi tarafından kayıt altına alındı. Fabrikalar, Sincan polis merkezlerine başvurabilir. Bir yıllık kontrat ile başlanıyor. Kolayca yönetebilmek için Sincanlı aşçı da tedarik edilebilir. Çalışanlar imza atıldıktan sonra 15 gün içinde fabrikada olacaktır. Elemana ihtiyacı olanlar hemen başvurabilir. Sincanlı çalışanların avantajları; yarı-askeri yönetim sistemine uygun, zor işlerin altından kalkabilir, personel kaybı olmaz, kontrat süresince çalışır. Minimum sipariş en az 100 işçi”.

(bkz. <https://campaignforuyghurs.org/tr/uygur-isciler-kole-olarak-hizmetinize-hazir-minimum-siparis-100-isci/>)

Age 16-40, includes students, social workers. Accept 2nd overtime till 12 hours. Can cooperate night turn, work overtime. We guarantee workers work stable, not randomly leave workplace. Security is guaranteed by government. Diet taboo will not be considered. Hiring methods: labor dispatching, hourly payment, flexible usage, not accept orders less than 50 people. Welcome firms to contact directly. Leave phone number or email
jinkohr_cai@163.com

提供大量维族员工 可随时上岗
Provide large number of Uyghur labors, can start work anytime

16-40岁，有学生，有社会工—接受二班倒，12小时，可以配合夜班，加班，我们保证员工稳定性，不受领导随意（安全政府提供保证）不考虑伙食自理，招工方式：劳务派遣，小时工，劳务派遣，低于50人不接，欢迎企业直接联系，留下电话或者发邮件
jinkohr_cai@163.com

Support resuming work and production
Guarantee sustainability of workers
支持复工复产
保证员工稳定性
政府提供安全保证
支持各种用工模式
你缺人，我提供
You need labor, I provide

İnsanların birer meta olarak satıldığı online köle pazarlarının yerel yönetimlere ve aracı şirketlere önemli kazançlar sağladığı da raporda yer almakta. Rapora göre eğer bir şirket modern işçi kölelerini, Doğu Türkistan’da bir yere gönderirse bunu organize eden kişi, kişi başına 20 Yuan yani 3 Dolar/23 TL kazanıyor. Eğer Doğu Türkistan dışına gönderilirse bu rakam neredeyse 15 katına çıkmakta.

Bununla bitse iyi diyeceğimiz husus ise köle işçileri kabul eden fabrikalar da Doğu Türkistan’ı keyfi olarak idare eden ÇKP birimleri tarafından teşvik paketleri ile ödüllendirilmeleri hususu. Eğer gönderilecek köle işçilerle 1 yıllık bir anlaşma yapılmışsa şirketlere kişi başına 1.000 yuan karşılığı 150 dolar veya üç yıllık ise 5000 Yuan karşılığı 750 dolar ödenmekte.

Olayın vehameti ortaya çıkınca, hemen herkesin tahmin edeceği üzere, Çin Dışişleri Bakanlığı yetkilileri,

her zaman olduğu gibi, vakit kaybetmeden olanları yalanlayarak, bilgilerin gerçek olmadığını hatta karalama kampanyasının ABD meşeli olduğunu öne sürerek, yine her zamanki gibi “Çin’in Sincan’daki (Doğu Türkistan) terörle mücadele önlemlerini (!) lekelemeye çalışan Çin karşıtı güçlerin bir ürünü” (<https://www.haber1.com/991599/991599/>) olduğunu söylemekten de geri kalmadı.

Yaşananların boyutları nereye vardı veya varır şimdilik öğrenilemeyecek olsa da dostlarımıza tavsiyemiz; Çin bir şeyin ak olduğunu söylüyorsa kara, kara olduğunu söylüyorsa ak olduğuna inanmalarınıdır. Bu durumu Çin ile bütün ilişkilerinizde hatırdan çıkarmamanızı da bu görüşümüze eklemeyi ihmal etmeyelim.

KAYNAKÇA

<http://turkistanpress.com>

<http://www.uyghurnet.org>

<https://qha.com.tr>

<https://www.ogunhaber.com>

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

Doğu Türkistan'da neler oluyor?

Doğu Türkistan'la ilgili haberlerin hangisi gerçek, hangisi gerçek değil?... Dergimiz, güvenilir haber kaynakları ve yaşıyan tanıkların beyanlarıyla, Çin rejiminin insanlığa karşı suçlarını ve bu suçlarını örtbas etmek için servis ettiği gerçekdışı bilgi ve haberleri ifşa etmeyi, ayrıca günümüzde Doğu Türkistan halkının maruz kaldığı insanlık dışı zulümleri dünya kamuoyuna sunmayı hedefler.

Genel Yayın Yönetmeni **Abdulvaris ABDULHALİK**

Grafik Tasarım **Örkeş**

Editör **Ali ÖZUYGUR**
Abdulvaris ABDULHALİK

Karikatür **Radwa ADEL**

Yayın Kurulu **Doğu Türkistan Basın ve Medya Derneđi**

Yayın Türü **Aylık Yayın**

Yazışma Adresi **Kartaltepe Mah. Geçit Sok. No: 6 Dük 2**
Sefaköy K.çekmece İSTANBUL

info@turkistanmedia.com

www.turkistanpress.com

+90 212 540 31 15

+90 553 895 19 33

+90 541 797 77 00